

Anvisningar

A-prov retriever

Riktlinjer för arrangörer och domare

Innehållsförteckning anvisningar A-prov

Syftet med anvisningarna	4
Administration A-prov i Kvalificeringsklass (KKL) och Elitklass (EKL)	4
A.1 Tidsbegränsning	4
A.2 Arrangemang	4
A.3 Ansökan och administration av jaktprov, SSRK Prov	5
A.4 Utlandsregistrerade hundar	5
A.5 Rollfördelning	6
A.5.1 Jaktledare	6
A.5.2 Provledare	6
A.5.3 Kommissarie	6
A.5.4 Stewards	7
A.5.5 Särskild apportör	7
A.5.6 Assistent/markör	7
A.6 Allmänt KKL	7
A.7 Domare KKL	7
A.8 Allmänt EKL	8
A.8.1 Antal hundar i EKL	8
A.9 Domare EKL	8
A.10 Begränsningar för deltagande	9
A.11 Förtydligande om dressyrhjälpmedel	9
A.12 Antijaktgrupperingar	10
A.13 Lottning KKL och EKL	10
A.14 PM	11
A.15 Startlista / katalog	12
A.16 Prislista	12

A.17	ID-kontroll	13
A.18	Återbetalning	13
A.19	Förberedelser KKL / EKL	13
A.20	Förberedelser specifikt EKL	14
A.21	Startordning	14
A.22	Ansvar och förhållningssätt	14
A.23	Mångfald och bemötande	15
	Domaranvisningar A-prov	16
D.1	Provets genomförande	16
D.2	Bedömningsanvisningar KKL	18
D.3	Bedömningsanvisningar EKL	19
D 3.1	Riktlinjer för bedömningen	19
D 3.2	Apporterna kategoriseras enligt följande	22
D.4	Allmänna anvisningar för SSRKs domare på A-prov	23
D 4.1	Muntlig kritik	23
D 4.2	KEP (Kan Ej Prissättas)	24
D 4.3	Kommentar till KEP	24
D 4.4	NC (non-classified)	24

Syftet med anvisningarna

Detta dokument innehåller anvisningar som är kopplade till de gällande jaktprovsreglerna. Vid eventuella tveksamheter är jaktprovsreglerna överordnade anvisningarna. Anvisningarna har antagits av SSRKs huvudstyrelse och gäller för all A-provverksamhet, retriever, inom SSRK.

Administration A-prov i Kvalificeringsklass (KKL) och Elitklass (EKL)

A.1 Tidsbegränsning

Den del av året då jakttid på aktuellt vilt gäller.

A.2 Arrangemang

Svenska Spaniel och Retrieverklubben (SSRK) ansvarar enligt jaktprovsreglerna för A-prov i KKL och EKL.

- Alla A-prov är öppna för alla retrieverraser enligt jaktprovsreglerna.
- Jaktprov med Spaniel och Retriever, baserat på utsatta raphöns, får efter beslut av SKK inte genomföras, då proven inte är förenligt med SKKs policy för jakt på utsatt vilt.
- A-prov ska genomföras under goda ljusförhållanden och bör avslutas vid solens nedgång.
- En avdelning har rätt att anordna tre (3) retrieverjaktprov per provsäsong för de funktionärer som tjänstgjort på avdelningens prov eller på prov som arrangeras av en rasklubb som är verksam inom avdelningen. Med funktionär avses den som tjänstgjort under en hel provdag och inte är provledare eller kommissarie och inte heller domare eller som markägare eller representant för markägare. Efter överenskommelse med avdelningen kan en rasklubb arrangera ett eller flera av dessa prov i de klasser den har rätt att arrangera. Det är varje avdelnings och rasklubbs ansvar att se till att aktuella listor på säsongens funktionärer finns tillgängliga så att en eventuell kontroll kan utföras av provarrangören eller SSRKs huvudstyrelse. Om provet inte fylls av funktionärer lottas de övriga platserna enligt nedan A13 lottningsordning.
- Ett (1) mästerskap per år, Retrievermästerskapet eller Svenska Öppna Mästerskapet, kan vid behov begränsas. Ett rasklubbsmästerskap kan gälla enbart den aktuella rasen. SSRKs jaktprovsregler ska användas.
- **Vid ett internationellt prov gäller FCI:s regler.**

A.3 Ansökan och administration av jaktprov, SSRK Prov

SSRK använder från och med 2012 ett webbaserat anmälningssystem för hantering av alla jaktprov. Genom denna lösning hanterar SSRK centralt, tillsammans med avdelningar och rasklubbar, ansökan, godkännande och administration med rapportering till SKK.

Arbetsgången är som följer:

- Avdelning/rasklubb ansöker om samtliga stambokförda A-prov i SSRK Prov
- När provet läggs in skall det maximala antal deltagare, plusgiro/bankgiro samt kontaktperson anges och helst bör också domare anges.
- SSRK centralt beviljar ansökan och gör på detta sätt provet publikt så det kan ses av alla medlemmar.
- Domare ska vara inlagd senast en vecka före sista anmälningdag.
- Avdelning/Rasklubb ansvarar för administration av provet enligt följande:
  - Öppnar provet för anmälan
  - Provet stängs automatiskt för anmälan kl 24.00 den sista anmälningdagen. Om provet inte är fullt kan anmälningstiden förlängas och provet öppnas och stängas av avdelning/rasklubb.
  - Hanterar medlemskontroll och betalningar
  - Lottar enligt fastställda regler i SSRKs anvisningar. Publicerar startlistor.
  - Publicerar PM i SSRK Prov. Vägbeskrivning och andra uppgifter som kan identifiera provstället ska inte framgå. Dessa uppgifter mejlas separat till deltagarna.
  - Sköter hantering av hundar med förhinder och reserver
  - Bekräftar återbetalning enligt gällande bestämmelser
  - Verifierar pris i aktuella klasser enligt signerad prislista
  - Skicka in en påskriven prislista, checklista och avrapportering till SSRK:s kansli för arkivering.
  - Domarna ersätts enligt gällande överenskommelse och vid girobetalning eller banksättning ska detta ske inom en (1) vecka efter avslutat prov.
- Arrangören verifierar resultat för rapportering till SKK och bekräftar på så sätt att intäkter överförs till arrangören inom en (1) vecka efter avslutat prov.
- Arrangören ska efter prov på utsatt fältfågel rapportera på checklista till SKK på följande länk:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdNZs3n8Cb62EQHedn1dZ7wQZKxKBOGk2YZ1OIJmwNrk85dQ/viewform>

A.4 Utlandsregistrerade hundar

Ägare till utlandsregistrerade hundar, som inte tidigare har registrerat resultat hos SKK, måste först skicka in en kopia av stamtavlan till SKK innan hunden kan anmälas till prov i

SSRK Prov. Instruktioner om detta finns i SSRK Prov. Kopian kan skickas digitalt eller via vanlig post till SKK:

- E-post: reg@skk.se
- Fax: 00468-795 30 99
- Post: SKK, Registreringsavdelningen, Box 771, 191 27 Sollentuna

Saknas registreringsuppgifter för någon hund i SKK:s databas kan inte hunden anmälas till något stambokfört prov i SSRK Prov.

Utlandsregistrerade hundar skall vara verifierade innan de får starta på prov.

A.5 Rollfördelning

A.5.1 Jaktledare

- Ansvarar för provets säkerhet, tillsammans med mark/jaktvärd och provledare.
- Ansvarar för jakten och skyttarna.

A.5.2 Provledare

- Tecknar avtal med markägare eller dennes representant när det gäller utsättning av vilt (avtalet laddas ner från SSRKs hemsida)
- Kontaktar domaren/domarna i god tid angående färdsätt, ankomsttid, logi med mera.
- Ansvarar för kontakterna med markägare/jakträttsinnehavare.
- Fördelar funktionärernas arbetsuppgifter.
- Håller i deltagarsamlingen, gör ID-kontroll samt kontrollerar provhundarnas vaccinationer.
- Ansvarar för att informera skyttarna, tillsammans med mark/jaktvärd och jaktledare.
- Ansvarar för att prislistorna undertecknas av domare/domarna.
- Tar emot eventuella protester.
- Är anträffbar på provplatsen under hela provet.
- Ansvarar för att domarnas förläggning motsvarar enkel hotellstandard. Med enkel hotellstandard avses ett enkelrum med dusch och toalett i eller i anslutning till rummet. Det är olämpligt med förläggning hos provledning eller annan funktionär.

A.5.3 Kommissarie

Kommissarien behöver inte vara på provplatsen men ska kunna nås via telefon under hela provdagen.

- Kontrollerar betalningar och medlemskap.
- Kontrollerar om de anmälda hundarna har tillåtelse att starta i klassen.

- Ansvarar för att PM och prislistor upprättas.
- Ansvarar för att resultaten läggs in i SSRK Prov.
- Skickar in en rapport till SSRKs kansli enligt checklistan.
- Tar emot ändringar och ringer in eventuella reserver.

A.5.4 Stewards

- Hjälper domarna och kallar fram hundar till bedömning.
- Ansvarar för att en nödvändig ordning upprätthålls bland deltagare och publik.

A.5.5 Särskild apportör

Arrangören är skyldig att se till att det finns tillgång till tillräckligt många särskilda apportörer (picking up) som domaren/domarna förfogar över. Målet är alltid att varje fälld fågel ska anträffas och apporteras på ett jaktetiskt sätt, varför en särskild apportör kan sättas in för att provet inte ska försenas i onödan med extra tidskrävande eftersök. Domaren/domarna avgör när en särskild apportör ska tilldelas en arbetsuppgift. När en särskild apportör har tilldelats sin/sina arbetsuppgifter kan provet fortsätta.

- Ska hjälpa till och apportera fåglar som av jaktetiska skäl måste apporteras omedelbart och som domaren/domarna bedömer inte är användbara eller alltför tidskrävande för provhundarna.
- Ska under hela provet vara tillgänglig för domaren/domarna.
- Observera att kravet på särskild apportör gäller både KKL och EKL (A-prov).

A.5.6 Assistent/markör

- Ska hjälpa domare/domarna med att markera nedslagsplatser för fällt vilt under jakt på framför allt driven fågel.
- Ska under hela provet vara tillgänglig för domaren/domarna.

A.6 Allmänt KKL

KKL arrangeras enligt SSRKs jaktprovsregler, samt att jaktens förväntade omfattning ska vara vägledande för det antal hundar som kan bedömas.

Syftet med KKL är att de deltagande hundarna ska kunna visa att de har kvalifikationer och förutsättningar att starta i EKL på A-prov, samtidigt som det ger föraren en möjlighet att förbereda sig inför framtida starter.

A.7 Domare KKL

Arrangören tillsätter domare.

- Domaren ska minst ha behörighet B/A.

- Om en utländsk domare anlitas åligger det SSRK HS att med hjälp av SKK kontrollera att denne har nödvändig auktorisation för uppdraget. Arrangör som avser att använda en utländsk domare ska anmäla detta till SSRK HS senast en (1) månad före provtillfället.
- Domaren ansvarar för att provet genomförs enligt gällande jaktprovsregler och anvisningar.
- Tjänstgörande domare får inte vara skytt eller föra egen hund under pågående prov.
- SSRK HS, respektive kommitté, beslutar i samråd med jaktledaren/provledaren om en elev/aspirant ska eller kan medverka vid provet.
- Antalet provhundar per domare och provtillfälle ska vara minst tre (3), men ska inte överstiga sex (6).
- Det är en fördel om den tjänstgörande domaren känner till den aktuella jaktmarken.

A.8 Allmänt EKL

Klassen är en konkurrenssklass och championatsgrundande meriter kan delas ut. Därför ska de organisatoriska förutsättningarna vara så likvärdiga som möjligt vid samtliga prov i EKL. Till exempel antalet startande hundar.

A.8.1 Antal hundar i EKL

Vid ett nationellt prov beslutar arrangören om antalet hundar, men minst sex (6) hundar måste delta för att provet ska kunna stambokföras. Det är dock eftersträvansvärt att minst åtta (8) hundar eller helst tolv (12) deltar.

A.9 Domare EKL

I EKL ska domarna tillsättas i samråd med SSRK HS, eller i samråd med en person som utsetts av HS eftersom SSRK måste ta tillvara alla tillfällen till vidareutbildning av domarkåren.

- Provet ska bedömas av minst två domare med lägst kategori A. Prov med åtta hundar eller fler bedöms med fördel av fyra domare som formeras i ett tvådomarsystem, där deltagande hundar fördelas mellan domarparen. En huvuddomare ska utses på alla svenska nationella A-prov i EKL. Huvuddomaren ska ha lägst svensk A-auktorisering.
- När en utländsk domare anlitas åligger det SSRK HS att, med hjälp av SKK, kontrollera att denne har nödvändig auktorisation för uppdraget. Arrangören ansöker hos SSRK HS om att använda en utländsk domare senast en (1) månad före provtillfället.
- SSRK HS, respektive kommitté, beslutar i samråd med jaktledaren/provledaren om en elev/aspirant ska eller kan medverka vid provet.
- Domaren ska kontaktas i samband med grundplaneringen av provsäsongen (avdelningens jaktprovssekreterare eller av denne utsedd person ansvarar för detta).

- Om domaren preliminärt tackar ja ska en domarinbjudan skickas (se förlaga på SSRKs hemsida). Efter överenskommelse med domaren skickas antingen en skriftlig domarinbjudan med ett frankerat svarskuvert med post, eller en inbjudan via e-post, så att domaren kan bekräfta inbjudan.

Enligt de domaretiska reglerna ska domaren besvara den skriftliga inbjudan inom 14 dagar, oavsett om svaret är ja eller nej.

Den skriftliga överenskommelsen ska inkludera

- namn på provet
- provdatum
- färd sätt – bil, tåg eller flyg – och vem som beställer vad
- kontaktperson
- plusgiro/bankgiro.

Mall för överenskommelsen finns på SSRKs hemsida.

Om domaren, mot tungt vägande skäl, tvingas lämna återbud är det kutym att denne hjälper till att få fram en ersättare.

A.10 Begränsningar för deltagande

Se jaktprovsregler för A prov, §4, nedan några utvecklande ord om tolkningar.

- *”Hund som tillhör tjänstgörande provledare eller kommissarie. Detta gäller även hundar i tjänstgörande provledare eller kommissaries hushåll”.*
  - Med ”hushåll” avses partner, eller personer som är skrivna på samma adress.
- *”Hund som har ägts, förts eller personligen tränats av tjänstgörande domare eller domaraspirant under de senaste sex månaderna”.*
  - Med ”personligen tränats” avses att domaren eller aspiranten anlitas för enskilda träningar av hunden. Hundar som deltagit i kurser eller träningsgrupper under de senaste sex månaderna för en domare eller aspirant kan delta på provet.

A.11 Förtydligande om dressyrhjälpmedel

I regelverkets § 9, anvisningar för hundförare, står att dressyrhjälpmedel som hunden kan förknippa med olust eller åga inte är tillåtna under provet. Observera att detta inte innefattar handikapphjälpmedel, till exempel en krycka, som föraren behöver för att kunna ta sig fram i provmarken. Fästinghalsband ska tas av.

A.12 Antijaktgrupperingar

Om sådana grupper dyker upp under jakten bör provledaren rådgöra med jaktledaren om jakten ska fortsätta så länge dessa personer finns kvar i markerna.

- Då dessa gruppers egentliga syfte är att skapa uppmärksamhet kring sina aktioner bör strategin vara att bemöta dem på ett korrekt sätt.
- Gå inte ut med förhandsinformation om proven i media.
- Lägg inte ut vägbeskrivning på internet och skriv inte jaktprov på vägskyltarna.
- Framhåll alltid den lagstadgade nytta som hundarna gör vid eftersök på skadat och skadeskjutet vilt, samt deras betydelse för att hålla jaktetiken på en hög nivå.
- Se till att reglerna för utsättning av vilt följs till punkt och pricka.
- Utse någon i funktionärsstaben som kan föra klubbens talan om något inträffar, någon som har förmågan att inte låta sig provoceras. Lika viktigt är det att lugna eventuella upprörda känslor bland provdeltagare och åskådare.
- Gör överhuvudtaget ingen stor sak av eventuella incidenter.
- Försök att inte vara ensam vid en konfrontation med sabotörerna, de uppträder vanligen minst två tillsammans.
- Läs igenom Svenska Jägareförbundets skrift "Att hantera jaktsabotage".

A.13 Lottning KKL och EKL

När anmälningstiden har gått ut och en kontroll har gjorts att erforderliga uppgifter finns och är korrekta, samt anmälningsavgifterna är betalda, ska lottning göras så snart som möjligt.

Vid lottning ska följande föreskrifter beaktas:

- Lottning ska ske utan hänsyn till ras eller avdelningstillhörighet och görs i SSRK Prov.
- En hund kan endast anmälas till en (1) start per klass för varje utannonserat jaktprov.
- Vid lottning i KKL prioriteras hundarna efter antal starter där ostartade hundar lottas först, vilket sker automatiskt i SSRK Prov. I EKL hamnar hundar med 0 till 2 starter i grupp 1.
Övriga lottas in efter antalet starter. Antal starter räknas 12 månader bakåt från aktuell lottningsdag.
- Om det finns undantag från lottning ska detta anges i fritextfältet "Lottningskommentar" i SSRK Prov då det också blir synligt i startlistan. Ange ALLTID vilken tjänstgöring som åberopas för undantag.
- Vid lottning ska domare beredas plats för start med en (1) egen hund lika många gånger som domaren har tjänstgjort på A eller B prov, oavsett arrangör, dock inte på funktionärsprov där man lottas in efter funktionärer.
- Markägare/jakträttsinnehavare, eller representant för markägare, som ställer mark till förfogande för prov ska, under innevarande eller efterföljande provsäsong,

beredas plats på ett annat prov i avdelningen, med en (1) egen hund, dock inte på funktionärsprov där man lottas in efter funktionärer.

- De kommissarier och provledare/jaktledare, som har tjänstgjort inom avdelning/rasklubb ska, under innevarande eller efterföljande provsäsong, beredas plats vid prov med en (1) egen hund, hos den arrangör tjänstgöringen avser. Plats ska bereda lika många gånger man tjänstgjort, dock maximalt vid två (2) provtillfällen, dock inte på funktionärsprov där man lottas in efter funktionärer. Efter överenskommelse mellan avdelningar/rasklubb, kan kommissarier, provledare/jaktledare dock undantas från lottning på prov i en annan avdelning än där tjänstgöringen har skett, men endast i avdelning/rasklubb med ett arrangerat prov.
- Funktionär kan undantas från lottningsreglerna enligt punkt A2 på funktionärsprov. Dessa funktionärer ska, under innevarande eller efterföljande provsäsong, undantas från lottningsreglerna, med en (1) egen hund, lika många gånger som de tjänstgjort inom avdelningen dock maximalt vid två (2) funktionärsprovtillfällen.
- Vid en förlängd anmälningstid lottas alltid de hundar som har anmälts före ordinarie tids utgång först. Vid överanmälan sker därefter lottning bland de hundar som har anmälts senare.
- Vid rasmästerskap eller liknande arrangemang kan SSRK HS fatta beslut om förändrade lottningsregler.

A.14 PM

PM skrivs och läggs in i SSRK Prov så att informationen blir visuell och tillgänglig för alla som har kommit med eller har lottats bort.

PM:et ska innehålla följande information:

- Arrangerande avdelning, namn på provet samt provdatum. Observera dock att utan tillstånd får inte gårdsnamn eller sådan information förekomma som kan identifiera jaktstället.
- Samlingstid.
- Vilken/vilka domare som tjänstgör och vilken klass respektive domare dömer. Arrangören har dock rätt att göra ändringar fram till provdagen utan återbetalningsskyldighet.
- Eventuell domaraspirant samt aspirantdomare.
- Eventuell domarelev samt elevdomare.
- Namn på provledare samt telefonnummer.
- Namn på kommissarie samt telefonnummer.
- Telefonnummer till den som tar emot strykningar.
- Att återbetalning av anmälningsavgiften sker enligt gällande regler.
- Påminnelse om vaccinations- och ID-kontroll.
- Hänvisning till SSRKs hemsida och gällande instruktioner för deltagare på A-prov/praktiskt jaktprov.

- Att generellt fotoförbud råder på provplatsen och att tillstånd från provledning krävs.

En tydlig vägbeskrivning mejlas separat till deltagarna.

Mejl skickas till den e-postadress som den startande har inlagt i SSRK Prov.

A.15 Startlista / katalog

Startlistan publiceras i SSRK Prov

I de fall katalog skrivs bör den ha följande utseende och innehåll:

Första sidan

- Arrangerande klubb och avdelning
- Provform
- Namn på provet
- Provdatum

Andra sidan

- Vilka domare som dömer vilka klasser
- Eventuell domaraspirant samt aspirantdomare
- Eventuell domarelev samt elevdomare
- Namn på provledare samt telefonnummer
- Namn på kommissarie samt telefonnummer
- Vilka eventuella priser som utdelas

Följande sidor

- Hundar i katalognummerordning. Uppgifterna kommer i standardutförande från SSRK Prov.

A.16 Prislista

Prislistan skrivs ut från SSRK Prov och signeras på plats av tjänstgörande domare. Efter provet läggs resultatet in i SSRK Prov och prislistan i original skickas till SSRKs kansli enligt instruktionerna i checklistan "jaktlig verksamhet" på hemsidan.

Obligatoriska uppgifter är:

- Avdelning/rasklubb
- Namn på provet, observera att det ska vara samma namn som i provprogrammet
- Kommissariens namn skrivs uppe till höger
- Sidnumrera exempelvis sida 1 av 2
- Hundens katalognummer, ras, namn och registreringsnummer

- Ägarens namn och postort
- Datum den dagen hunden startar
- Kontrollera efter provet att hundens pris noteras i rätt kolumn och att domaren skriver under varje hunds resultat.

A.17 ID-kontroll

Kontroll av ID-märkning kan ske genom stickprov, men det är önskvärt att samtliga hundar kontrolleras. Kontrollen bör göras efter genomförd provning.

Arrangören ska se till att en skanner finns tillgänglig för de hundar som är chipmärkta.

A.18 Återbetalning

Återbetalning sker vid inställt prov, bortlottning och vid uppvisande av intyg om sjukdom, skada eller löp. Stryks hunden före anmälningstidens utgång är detta i sig inget skäl för att återbetala anmälningsavgiften.

Anmälningsavgiften återbetalas enligt provreglerna. Avdelningen/rasklubben har rätt att behålla en administrationsavgift (för närvarande 40 kr) om betalningen har skett via en giroinbetalning.

Anmälningsavgift för reserv som inte accepterat erbjuden plats, intill 2 dagar före erbjuden provdag, återbetalas inte.

A.19 Förberedelser KKL / EKL

- En prislista ska upprättas och skickas till tjänstgörande provledare eller kommissarie som kan vara en av de ordinarie apportörerna.
- Provplats ska inte annonseras ut i Apportören, i SSRK Prov eller på SSRKs hemsida på grund av risk för jaktsabotage.
- Tillräckligt antal särskilda apportörer måste finnas tillgängliga från provets början. De bör tillhöra ställets ordinarie apportörer.
- Varje domare/domarpar bör ha tillgång till en särskild markör, dvs. en person med stor erfarenhet av fågeljakt som gör en skiss över området och där ritar in nedslagsplatserna för dött och skadat vilt.
- Varje domare/domarpar, steward och förare till särskild apportör ska vara försedd med komradio eller på annat sätt säkerställa kommunikationen.
- Provledare/domare ska planera provet tillsammans med jaktledaren och då särskilt beakta:
  - En beräkning över antalet fället vilt. Domarna informeras om hur många apportörer varje hund kan få, relaterat till förväntad vilttillgång.
  - Antalet såtar under jaktdagen.
  - Vilka delar av marken som kan/får utnyttjas vid provet.
  - Provhundarnas placering i terrängen vid de olika såtarna.

- De tjänstgörande domarna ska noga diskutera arbetsfördelningen med avseende på:
  - Vad respektive domare ska hålla uppsikt på under jakten.
  - Vem som skickar hundarna.
  - Vem som tar emot inlevererat vilt från hundförarna.
- Skyttarna informeras om att de eventuellt ska utse en gun's choice, alltså den provhund som tilltalar dem mest som apportör.

A.20 Förberedelser specifikt EKL

- Provledaren utser i god tid före provet i samråd med övriga domare en huvuddomare, som skall vara svensk.
- Det är huvuddomarens ansvar att se till att provledningen har ordnat så det finns assistenter/markörer och tillräckligt många särskilda apportörer.

A.21 Startordning

Startordningen bestäms genom lottdragning och deltagarna förses med nummerlappar.

- I grundomgången kallas deltagarna enligt denna startordning. Hundarna prövas i nummerordning enligt de nummer de har blivit tilldelade.
- En grundomgång med en förväntad normal vilttillgång innebär minst tre apporteringar per hund.

A.22 Ansvar och förhållningssätt

- Domarna ska försäkra sig om att apporteringen kan ske på ett säkert sätt så att hundarna inte utsätts för fara. Den ska därför inte ske i direkt anslutning till exempelvis en livligt trafikerad väg eller trafikerad järnväg, breda vattengravar eller svaga isar. Det bör dock påpekas att varje ekipage startar på egen risk.
- Domaren ska inte färdas till provet med, eller övernatta före provet hos en person som har anmält en hund för honom/henne på det aktuella provet.
- Vid alla A-prov ska ett skriftligt avtal finnas mellan arrangören och jaktarrangören som tydliggör ansvarsförhållandena. En blankett för avtalet finns på SSRKs hemsida.
- Provledning och funktionärer ska betrakta sig som representanter för Svenska Spaniel och Retrieverklubben och bemöda sig om ett i alla avseenden korrekt uppträdande.
- **Det hör till god ton att inte diskutera domslut med tjänstgörande domare under pågående prov, eller att offentligt kritisera bedömningen under eller efter provet.**
- Det är kommissariens ansvar att se till att prislorna är korrekt ifyllda innan de signeras. Om kommissarien inte är närvarande övertar provledaren detta ansvar. Kommissarien ansvarar för att resultaten läggs in i SSRK Prov och skickar in en signerad prislista och erforderlig dokumentation enligt checklistan till SSRKs kansli.

A.23 Mångfald och bemötande

SSRKs mångfaldspolicy ska genomsyra klubbens verksamhet. Alla medlemmar i SSRK har rätt att bemötas på ett korrekt sätt. Den startande ska inte bemötas på ett ned-sättande eller diskriminerande sätt p.g.a. ålder, kön, etnicitet, religion eller sexuell läggning. Den startande ska bemötas på ett korrekt sätt, oavsett vilken ras som man arbetar med, vilken rastyp som man valt, eller vilken del av verksamheten som man engagerar sig i.

Våra jaktprov arrangeras för att utvärdera hundarnas jaktliga egenskaper till stöd för avelsarbetet. Alla startande har rätt att få sina hundar utvärderade och bedömda på ett korrekt sätt, även om de startande kan ha skiftande förutsättningar. Provledning och domare ska därför ha en beredskap för att kunna anpassa prövningen efter den enskilda startandes förmågor. Det innebär inte att startande kan begära att provplatsen eller provupplägget förändras, eller att delar av provet utgår.

Startande som har nedsatt fysisk förmåga (t.ex. nedsatt hörsel eller svårigheter att röra sig obehindrat i terräng) eller andra kognitiva förutsättningar (som koncentrations-svårigheter, autism eller liknande), och som vill att detta ska vara känt för domaren, ska efter lottning kontakta provledaren. Provledaren ska informera domaren om detta innan provstart. Domaren ska därefter kunna göra den startande förutsättningar för en korrekt bedömning. Vid jaktprov med varmvilt måste dock alltid jaktetiken sättas i första rummet.

Hjälpmedel som föraren otvetydigt behöver för att kunna ta sig fram i provmarken får användas. Dressyrhjälpmedel som hunden kan förknippa med olust eller åga är däremot inte tillåtna

Domaranvisningar A-prov

D.1 Provets genomförande

- Elitklassen bedöms av minst två domare med lägst kategori A. Prov med åtta eller fler hundar bedöms med fördel av fyra domare som formeras i ett tvådomarsystem, där de deltagande hundarna fördelas mellan domarparen.
- Vid jakt på drivna fåglar kan med fördel två- eller tredomarsystem tillämpas. Minst två av de tjänstgörande domarna ska ha kategori A, men vid tredomarsystem ska samtliga domare ha kategori A. De deltagande hundarna fördelas mellan domarna. Byte av hundar sker normalt mellan såtarna.
- Domarna ska försäkra sig om att rätt hundar finns till bedömning och att de med lägst startnummer står till höger.
- Hundarna ska inte skickas på fågel om det finns en fara för deras säkerhet, till exempel över alltför höga/riskfyllda staket, ut på osäkra isar eller över trafikerade vägar.
- Vilt som hanterats av människa eller annan hund får inte användas vid bedömning.
- I grundomgången kallas deltagarna enligt den lottade startordningen. Hundarna prövas i nummerordning enligt de nummer de har blivit tilldelade.
- En grundomgång med en förväntad, normal vilttillgång innebär minst tre apporteringar per hund som bedöms av minst två domare/domarpar.
- Beroende på var hundgrupperna står och möjligheten att skicka över hundar till den andra gruppen, kan man välja att behålla hundarna efter deras två apporteringar och fortsätta skicka/utnyttja skjuten fågel. Det är inte önskvärt att lämna området och en stor mängd fågel efter sig inför skyttarna för att hundarna har fått två fåglar var, även om det finns särskilda apportörer på plats.
- Domaren är skyldig att se till att allt vilt som fälls i det tilldelade område apporteras. Under grundomgången ska hundarna skickas i turordning. Om domaren/domarparet inte hinner få över de hundar från den andra domaren/domarparet som står på tur inom rimlig tid ska särskilda apportörer skickas.
- Vid en större jakt med drivna fåglar kan domarna välja att pröva hundarna på varannan såt. Diskutera i förväg med jaktledaren och apporteringsansvarig hur detta bäst kan lösas. På de såtar som utnyttjas för provet bör de ordinarie apportörerna vara medvetna om att de måste ta hänsyn till provhundarna.
- Man bör eftersträva att döma i par. Fördelen med detta är att den ena domaren kan gå fram för att se vad som händer, hur hunden arbetar och kanske kontrollera med skyttarna var viltet har fallit. Under skottlossningen fördelar domarna uppgifterna så att de har koll på förare och hundar. Är hundarna tysta och stadiga? Påverkar förarna sina hundar?
- Provhundarna skickas på vilt som anses möjligt att finna och uppgifterna ska slutföras. Om en hund är skickad på en apport men misslyckas med att finna den ska ännu en hund skickas. Domaren måste alltid skicka två hundar. När denne inte avser

att skicka fler hundar ska domarna gå ut i området och kontrollera om viltet finns där. Man letar då endast i det område som har anvisats för hundföraren. Går alla domarna ut för att leta och lämnar provekipagen ska hundarna vara kopplade. Om viltet inte påträffas överlämnas uppgiften till en särskild apportör.

- Finns det endast en hund kvar i provet och inga andra hundar kan sändas, prövas denna hund ensam för att få ett tillräckligt bedömningsunderlag.
- Vid drivna fåglar placeras hundarna så att de ges så goda chanser som möjligt att kunna markera och de bör därför stå på ett visst avstånd från skyttarna. Rätt placering vid en driven så är av största vikt för att få bästa möjliga bedömningsunderlag.
- Hunden bör skickas från den position där den har markerat fågeln. Om fågel faller så att förare och domare har svårt att se hunden i arbete bör den ändå skickas direkt. Först därefter flyttar sig domaren och hundföraren snabbt till en bättre position. Det ger hunden bättre möjlighet att lösa uppgiften som en markering.
- Om det är möjligt bör domarna, i samråd med jaktledare och provledare, be skyttarna att inte skjuta över hunden när den är ute och apporterar.
- Under en jakt där SSRKs deltagare är inbjudna går det av naturliga skäl inte att styra skyttet och jakten. Här kommer domarens sunda förnuft in. Man bör undvika att skicka under pågående skytte om det inte rör sig om en markering och skadad fågel. Långa dirigeringar på död fågel kan vänta till efter avslutat skytte.
- Under den första omgången bör hundarna få tillfälle att apportera vilt som har skjutits av den egna skytten. Hamnar fågeln mycket nära en hund, hämtas den av domaren eller lämnas till den andra domaren för provning. Fåglar som ligger döda helt öppet har väldigt litet värde som bedömningsunderlag och bör plockas upp för hand. Eventuellt kan vissa sådana apporteringar användas för längre dirigeringar. Det är dock viktigt att inte i onödan lämna fågel i marken för att gå långt och sedan skicka tillbaka från olika positioner. Detta är oetiskt och riskerar att omvandla provningen till ett artificiellt prov.
- Utnyttja apporterna genom att erbjuda den andra domaren vilt som har skjutits för dina hundar. Signalera tydligt, till exempel med höjd käpp eller över radio. God kommunikation mellan domarna är ett måste, bland annat för att undvika att två hundar skickas samtidigt på samma vilt.
- Hunden ska apportera det vilt som den skickats på, såvida inte domaren ger besked om att hämta annat vilt. Om det råkar finnas annat vilt i hundens väg och om den apporterar det ska den skickas på nytt. Likaså om det skjuts ett vilt som hamnar framför nosen på hunden, i linje med den apport som hunden har skickats på. Om en specifik apport anges av domaren ska annat vilt som tas av misstag inte räknas in som apporterat vilt.
- Skadat vilt ska apporteras direkt. Om en startande hund är ute på annan apport ska en särskild apportör skickas. Föraren av den särskilda apportören bör gå närmare och undvika att vissla och störa den hund som provas.

- Dött vilt lämnas under skottlossning för att ge möjlighet att i första hand skicka hundarna på skadat vilt.
- När ett antal hundar har misslyckats med att finna ett skjutet vilt ska inte domarna leta efter det förrän alla domare är överens om att inga fler hundar i linjen ska skickas.
- Om första omgången består av två apportter var och hund nr 1 misslyckas med sin första apport skickas hund nr 2. Lyckas hund nr 2 få in apporten (eye wipe) får den ändå gå först på nästa apport. Det är inte rättvist att ge en hund två förstachanser i följd och den andra hunden två andrachanser.
- Om första omgången består av bara en apport per hund och hund nr 1 misslyckas och hund nr 2 lyckas med en eye wipe, ska den eventuellt andra skjutna fågeln erbjudas till de andra domarna. Hund nr 1 och nr 2 utgår och två nya hundar kallas in. Man kan välja att skicka hela linjen om fågeln ligger där. Bedömningssättet kan skilja sig mellan drivna fåglar och trampjakt.

D.2 Bedömningsanvisningar KKL

Viltfinnarförmåga är ett viktigt kännetecken för en effektiv retriever och ska därför alltid prioriteras vid bedömningen. Domaren ska vidare ge ett muntligt utlåtande över de deltagande hundarna och motivera sin prissättning.

- Markeringsförmåga är en viktig egenskap hos en retriever för att minimera risken att störa vilt i markerna i onödan. Idealiskt är att hunden, utan stöd av föraren, går rakt på nedslagsplatsen och apporterar. En bra viltfinnare ska inte behöva lita till sin förare för att finna fågeln. Hunden bör emellertid visa samarbetsvilja och svara på förarens signaler när så krävs. Hundar som visar viltfinnarförmåga och initiativ ska premieras mer än de hundar som kräver förarens stöd för att finna viltet. Den bästa hunden är den som kräver minst hjälp och får det svårt att se enkelt ut.
- För att kunna tilldelas pris krävs att flera vilt har fällts i hundens närhet och i dess åsyn. Hunden bör dock inte placeras alltför nära skyttarna för att inte riskera att det faller ett stort antal vilt i hundens/hundarnas omedelbara närhet. Hunden bör utföra minst fem apporteringar, varav även skadat vilt bör ingå. Apporteringsavståndet och apportering av skadad fågel som löper eller simmar undan ska anpassas för klassen. Även dirigeringsavståndet ska anpassas för klassen. Hunden/hundarna ska få det antal apportter som ger domaren ett tillräckligt bedömningsunderlag. Hänsyn ska också tas till svårighetsgraden på apporterna. Observera dock att fel och brister enligt regelverket ska hanteras på liknande sätt i både KKL och EKL.
- Avgörande för prissättningen ska vara att apporterat vilt avlämnas korrekt och oskadat av hunden till föraren och det helhetsintryck domaren har av hundens arbete, allmänna effektivitet samt vilken kapacitet den har som apportör i varierande situationer.
- För ett **förstapris** krävs att hunden genomför provet på ett övertygande sätt och anses ha goda möjligheter att gå till pris i EKL på A-prov.

- För ett **andrapris** krävs ett förtjänstfullt arbete där smärre fel och brister kan accepteras.
- För ett **tredjepris** ska hunden utföra ett sådant arbete att det, trots dess fel och brister, inte kan anses utesluta hunden från pris.
- När domaren anser sig ha ett tillräckligt bedömningsunderlag kan prövningen avslutas. Hunden/hundarna kan då, om jaktledaren medger, ingå bland övriga apportörer. Detta förutsätter dock att hunden har visat en godkänd vilthantering, stadga samt förmågan att inte störa jakten.
- I överensstämmelse med provreglerna kan hundarna vara kopplade under jaktens inledning eller vid ett känsligt tillfälle. Detta för att inte störa jakten genom bristande stadga.

D.3 Bedömningsanvisningar EKL

D 3.1 Riktlinjer för bedömningen

Domarens uppgift är att under jägarmässiga former bedöma och ange kvaliteten på jaktegenskaperna hos de deltagande hundarna och att inbördes placera de tävlande hundarna i konkurrensklasser. Domaren ska vidare ge ett muntligt utlåtande över de deltagande hundarna och motivera sin prissättning.

Vid ett jaktprov bedöms egenskaper eller en kombination av egenskaper och inbördes kvaliteter med förtjänster och fel enligt gällande jaktprovsregler. Domaren tar enbart hänsyn till hur hunden framstår och uppträder vid bedömningstillfället.

Det primära syftet med all bedömning är att den ska tjäna aveln genom att värdera resultatet av avelsarbetet, sådant det framgår av de deltagande hundarnas egenskaper och kvaliteter. Domaren har givetvis också till uppgift att i sin bedömning tydliggöra sådana fel och brister som är tecken på ett negativt resultat och utveckling av avelsarbetet.

Bedömningens princip är att göra en sammanvägning av förtjänster och fel, varför domaren har att väga dessa emot varandra.

Domaren ska i första hand notera de förtjänster i egenskaper och kvalitet som hunden har och som svarar mot jaktprovsreglerna. En bedömning får inte bestå i ett ensidigt sökande efter och en uppräknig av en hunds fel. Viltfinnarförmågan har stor prioritet.

En hund som inte har några väsentliga fel behöver av den anledningen inte nödvändigtvis vara ett gott avelsresultat om den trots sin "selfrihet" inte har några påtagliga förtjänster och därmed inte de önskade egenskaperna eller kvaliteten. Den övergripande anvisningen ska vara att varje avvikelse i egenskaper och kvalitet från jaktprovsreglerna är fel och ska bedömas i förhållande till graden av avvikelse och sammanvägas med hundens förtjänster.

Bedömningen vilar på domarens kunskap om vad som krävs av en förstklassig och effektivt arbetande apportör. Domaren har efter sitt fria skön rätt att använda denna kunskap i sammanvägningen av fel och förtjänster. Denna viktiga allmänna princip gäller givetvis inte när det i jaktprovsreglerna klart anges att ett fel är diskvalificerande, eller när jaktprovsreglerna anger att förekomsten av ett visst fel ska leda till att en viss prisvalör inte får överskridas. Diskvalificerande fel ska alltid medföra att hunden ges 0 pris. Domaren ska tydligt ange förekomsten av sådana fel i kritiken. Det är alltså tekniskt felaktigt att tilldela en hund med ett diskvalificerande fel någon annan kvalitetsvalör än 0 pris, även om det i övrigt är en utmärkt hund.

Finns det inte tydliga direktiv i jaktprovsreglerna så gäller grundprincipen att fel och förtjänster vägs mot varandra. En bokstavstrogen tolkning av fel i förhållande till prisvalör gynnar inte alltid en bedömning som fokuserar på hundarnas förtjänster och riskerar därför att leda till att man får en vinnande hund med minsta antalet fel, men som kanske inte alls är den värdefullaste hunden ur en egenskaps- och helhetssynvinkel.

Det är viktigt att framhålla att en domares fria skön aldrig ska tolkas som en rättighet att ersätta beslut som utgår från välgrundad kunskap med ett subjektivt tyckande.

- Utpräglad viltfinnarförmåga ska prioriteras vid bedömningen.
- Bra markeringsförmåga är av största vikt hos en retriever för att minimera risken att störa vilt i markerna. Det är idealiskt om hunden, utan stöd av föraren, går rakt på nedslagsplatsen och apporterar. En bra viltfinnare ska inte behöva lita till sin förare för att finna fågel. Hunden bör emellertid vara samarbetsvillig och svara på förarens signaler när så krävs. Hundar som visar viltfinnarförmåga och initiativ bör placeras före de hundar som måste dirigeras till viltet. Den bästa hunden är ofta den som kräver minst hjälp och får det svåra att se enkelt ut.
- En eye wipe innebär att hunden finner ett vilt som en annan eller andra hundar har misslyckats på. Detta under förutsättning att de tidigare skickade hundarna har varit på nedslagsplatsen och sökt i rätt område. Om så inte är fallet räknas det inte som en eye wipe, men de först skickade hundarna utgår ur provet eftersom de har misslyckats med en uppgift där det uppenbart finns fågel (out of control eller dålig viltfinnarförmåga).
- Om den först skickade hunden misslyckas på en apport är avsikten med att skicka hund nr 2 inte i första hand att jämföra hundarnas förmåga att klara just den apporten, utan att kontrollera om där finns något vilt, dött eller skadat. Det arbete som hund nr 2 utför ska bedömas för sig och hunden bör ges tillräckligt med tid för att kunna lyckas.
- Om en apport inte återfinns av vare sig hundar eller domare ska det arbete hundarna har utfört på fågel ändå ingå i domarnas bedömning. Detta för att kunna värdera respektive hunds arbete till dennes fördel eller nackdel. Hundarnas arbete bedöms var för sig och inte i jämförelse med varandra.

- Om flera hundar provas på en undanlöpande fågel ska dessa hundar bedömas i relation till den ordning de har provats.
- Den först skickade hunden bör kallas in relativt omgående om den inte kommer till rätt område. Om man låter en hund som inte utför ett acceptabelt arbete jobba för länge på en sådan fågel så minskar möjligheten att finna fågeln om den skulle vara skadad. Det är lätt att förledas att tro att fågeln inte är kvar på platsen där den föll och därigenom minska tiden även för nästa hund som skickas. Om den hunden sedan kallas in efter en kort stund och domaren går ut och finner fågeln har man inte gett den hunden en rättvis bedömning.
- Det är stor skillnad på en first dog down-situation och att bli eye wipad på dött vilt. Döm den eye wipade hunden (gäller endast på dött vilt) som out of control. Ligger fågeln död på plats och det inte går att få dit hunden betraktas hunden som out of control eller att den saknar viltfinnarförmåga. Den eye wipade hunden utgår ur provet.
- First dog down-hunden kan behållas beroende på situationen och fågelns svårighetsgrad. Man kan stryka fågeln och behålla hunden i provet om hunden gjort ett bra försök på den fågeln (varit vid nedslagsplatsen etc). Bedömningen av first dog down kan påverkas av omständigheter som hur hunden kunde ta sig till den plats där viltet hade fallit. Det går till exempel aldrig att döma first dog down om hunden ska ta sig över ett större vatten för att nå viltet. För att kunna döma first dog down ska hunden ha skickats i omedelbar anslutning till att viltet har fällts, ha markerat fågeln och inget annat ska ha hänt innan hunden skickats.
- Snabb apportering och snabb inleverering är det ideala. En hund som lägger ner en fågel för att få ett bättre grepp bör inte bestraffas för hårt. Observera dock att det inte får handla om ett slarvigt apportgrepp eller ett upprepat beteende.
- Allt vilt ska undersökas efter tecken på hård mun. En fågel som har yttre skador behöver inte ha fått dem på grund av hundens vilthantering utan de kan ha uppstått i skottet, när fågeln slår i marken eller om hunden har behövt dra ner fågeln ur ett snår. En hund med hård mun orsakar oftast sådana skador på viltet som inte behöver synas visuellt. Det är med andra ord endast genom att känna igenom fågeln som detta kan avgöras. Om det är osäkert om fågeln har skadats av skottet, nedslaget eller hunden, frias hunden. Förare bör ges möjlighet att känna på skadat vilt, men domarens beslut är slutgiltigt. Iaktta stor försiktighet och konferera med en kollega innan ett beslut fattas!
- Föraren ska inte behöva dra viltet ur munnen på hunden.
- Bra apportering bör utnyttjas och i början av provet bör domaren inte tveka att skicka på fåglar som ställer krav på hundarna. Den första apporteringen kan visa sig vara en vinnrapport.
- Var försiktig med att döma ut hunden för förföljande av vilt. Hunden måste få möjlighet att ta reda på om viltet är skadat. Att den förföljer någon meter är acceptabelt under förutsättning att den sedan återgår till rätt uppgift.

- Domarna ska föra bok över varje apport och kategorisera dem beroende på svårighetsgraden och utförandet. Observera dock att det är lätt att missbedöma svårighetsgraden. En bra hund får allt att se enkelt ut.
- Domarna ska placera sig så att de kan höra hundar som ger ljud ifrån sig i linjen. Andra hundar och hundförare ska inte behöva utsättas för påverkan av att ha sådana hundar intill sig. Nolltolerans gäller för hundar som ger hörbara ljud ifrån sig, eller visar oacceptabel stadga.
- En av domarna ska placera sig ute i terrängen för att kunna se hundens arbete. Den andra domaren sköter skickandet av hundar.
- Om det finns ett antal apportioner kvar på slutet så kan man behålla startordningen, men ändå välja apportioner så att de som har fått ett antal svåra apportioner får något enklare och vice versa. Detta för att få ett bra bedömningsunderlag.
- Det slutgiltiga antalet apportioner avgörs av domarna. Ett riktmärke är 7–8 apportioner för hundar som genomför hela provet. Apportionerna får då inte vara alltför lätta utan ge ett ordentligt bedömningsunderlag.
- En finalomgång för de hundar som fortfarande har chans till ett förstapris och eventuellt ett certifikat eller certifikatkvalitet (ck) döms av samtliga domare.
- Ett prov ska stoppas i tid. Drivs provet för långt finns det en risk att samtliga hundar slås ut.
- **Undvik** att ”stänga böckerna”. Har samtliga domare bedömt de aktuella hundarna så bör ett beslut om placeringar och premieringar fattas innan böckerna stängs. Det kan dock finnas skäl att skilja två utomordentligt duktiga hundar åt med en extra apport och stängda böcker. Har domarna bestämt sig för att stänga böckerna ska information om detta ges direkt, inte komma som en förklaring i efterhand.

D 3.2 Apportionerna kategoriseras enligt följande:

A+ En exceptionell apport, till exempel en väl utförd apport på en runner (undanlöpande fågel). En

eye-wipe är inte lika med nock up eller plus (en eye wipe kan vara en B-apport.)

A En väl utförd apport, oavsett svårighetsgrad. Svårighetsgraden bör dock noteras.

A– Hunden gör inga grava fel, men får in apportionen med vissa besvär.

B Inkluderar ett gravt fel av något slag. Hunden kan inte få ett förstapris med en B-apport.

E Innebär ett diskvalificerande fel och hunden hamnar på 0 pris.

Alla apportioner ska dokumenteras av domaren med noteringar.

Om en apport klassificeras med ett tillägg till en viss bokstav (Dot up eller ner) ska en anteckning om orsaken göras av domaren.

D.4 Allmänna anvisningar för SSRKs domare på A-prov

Jaktprovsverksamhetens främsta mål är att under jägarmässiga former bedöma de deltagande hundarnas jaktegenskaper till ledning för avelsarbetet. Jaktproven är kvalitetsgaranterade av SSRK i så måtto att de arrangeras efter godkännande av och i enlighet med de anvisningar som har utfärdats av SSRK.

I SSRKs jaktprovsregler för retrieverprov, A och B, framgår hur verksamheten ska genomföras och hur de olika aktörerna – arrangörer, domare, startande och SSRK – ska samverka. Här nedan anges de regler och rekommendationer som gäller för jaktprovsdomaren.

En domare måste vara väl insatt i SSRKs gällande jaktprovsregler, anvisningar, riktlinjer och övriga överenskommelser, till exempel från domarkonferenser, för den eller de provformer som denne ska döma vid provtillfället.

Domaren ska betrakta sig som en representant för Svenska Spaniel och Retrieverklubben och bemöda sig om ett i alla avseenden korrekt uppträdande. Domaren ska granska och värdera de deltagande hundarna på ett vedertaget, förtroendegivande och övertygande sätt och verka för att en positiv stämning råder vid bedömningen.

Domaren har ensam ansvaret för provets slutliga genomförande. Även om andra funktionärer har bestämda uppgifter enligt givna instruktioner är domaren personligen ansvarig för ordningen på provet och för att övriga funktionärer fullgör sina uppgifter på ett korrekt sätt. Före bedömningens början ger domaren funktionärerna direktiv om sättet för bedömning av de olika klasserna. Om det inte finns något särskilt skäl till ändring ska bedömningen ske i den ordning som anges i startlistan efter genomförd lottning.

Domaren ska inte färdas till provet med eller övernatta före provet hos en person som har anmält en hund för honom/henne på det aktuella provet.

D 4.1 Muntlig kritik

Domare uppmantras att genomföra bedömningen så instruktivt och lärorikt som möjligt och alltid hålla muntlig och öppen kritik vid både individ- och konkurrensbedömning. Domaren motiverar då sina domslut med en kortfattad muntlig kritik och talar om för provdeltagare och publik varför hundarna ges de priser och placeringar de har fått.

Tilldelas en hund KEP eller 0 pris bör domaren alltid muntligen meddela en provdeltagare detta och bör då också kortfattat motivera denna bedömning på ett sakligt och neutralt sätt. Domaren ska inte acceptera att en deltagare diskuterar ett fattat beslut.

D 4.2 KEP (Kan Ej Prissättas).

Domare måste vara väl förtrogna med skillnaden mellan 0 pris och KEP och veta när dessa ska användas och hur det hela formellt ska hanteras.

KEP är antingen relaterat direkt till hunden eller på grund av omständigheter som beror på hundens förare.

För A-prov gäller:

- Om antalet apporteringstillfällen inte ger ett tillräckligt bedömningsunderlag tilldelas KEP.
- En hund som måste avbryta provet på grund av en skada tilldelas omdömet KEP.

D 4.3 Kommentar

- Det bör noteras att KEP ska användas i undantagsfall och att det är fullt möjligt att ge ett kvalitetspris även till en hund med fel.
- KEP ska inte ersätta 0 pris utan enbart tillämpas i situationer där olika omständigheter omöjliggör en fullständig bedömning av hunden.
- Orsaken till KEP ska alltid anges i domarkritiken.
- När KEP tilldelas en hund på grund av omständigheter som orsakas av förarens uppträdande ska provledningen underrättas.

D 4.4 NC (non classified)

NC kan tilldelas hund som utesluts från provet på grund av ett gravt fel i grundomgången som normalt innehåller 2 + 1 apport. Anser domaren/domarna att andra skäl föreligger till en misslyckad insats, till exempel att hunden går "ur hand" blir priset 0. Observera att NC inte kan delas ut i KKL.